

1650. ANTHONIJ VAN BRONKHORST.

18 Januarij wordt de gezant *A. Frisius* ten hove toegelaten.

In dit jaar 7 schepen aangekomen.

1651. PIETER STERTHENIUS.

Jje-tsoena, tweede zoon van *Jje-mitsoe*, volgt, na het overlijden van zijnen ouderen broeder, zijn' vader in het bewind over het rijk op. — Onder de regering van dezen sjoogoen wordt eene zamenzwering tegen het regerende geslacht van *Gongen* gesmeed.

In dit jaar 8 schepen aangekomen; 1 schip verongelukt.

1652. ADRIAAN VAN DER BURG.

In dit jaar 8 schepen aangekomen; 1 schip verongelukt.

1653. FREDERIK COLJETT.

In dit jaar 5 schepen aangekomen; 1 schip verongelukt.

1654. GABRIEL HAPPART.

In dit jaar 5 schepen aangekomen.

1655. LEONARD WINNIX.

In dit jaar 4 schepen aangekomen.

1656. JOAN BOUCHELION.

In dit jaar 8 schepen aangekomen.

1657. ZACHARIAS WAGENAAR.

In dit jaar 10 schepen aangekomen.

1658. JOAN BOUCHELION.

In dit jaar 10 schepen aangekomen; 1 schip verongelukt.

1659. ZACHARIAS WAGENAAR.

In dit jaar 8 schepen aangekomen; 1 schip verongelukt.

1660. JOAN BOUCHELION.

In dit jaar 5 schepen aangekomen.

1661. HENDRIK INDIJK.

In dit jaar 8 schepen aangekomen.

1662. DIRK VAN LIER.

In dit jaar 8 schepen aangekomen.

1663. HENDRIK INDIJK.

In dit jaar 6 schepen aangekomen.

1664. WILLEM VOLGER.

In dit jaar 8 schepen aangekomen; 1 schip verongelukt.

1665. JACOB GRUIJST.

In dit jaar 12 schepen aangekomen.

1666. WILLEM VOLGER.

In dit jaar 7 schepen aangekomen.

1667. DANIEL SIX.

In dit jaar 8 schepen aangekomen.

1668. CONSTANTIJN RANST DE JONGE.

In dit jaar 2 schepen aangekomen; 1 schip verongelukt.

1669. DANIEL SIX.

In dit jaar 8 schepen aangekomen; 2 schepen verongelukt.

1670. FRANÇOIS HAASE.

In dit jaar 6 schepen aangekomen; 1 schip verongelukt.

1671. MARTINUS CAEZAR.

In dit jaar 7 schepen aangekomen; 1 schip verongelukt.

1672. JOHANNES CAMPHUIS.

Door het instellen van den zoogenaamden *taxatie-handel* wordt den handel een knak toegebracht.

In dit jaar 7 schepen aangekomen.

1673. MARTINUS CAEZAR.

De Engelschen doen eene poging om den handel met *Japan* weder te openen, welke echter mislukt.

In dit jaar 6 schepen aangekomen.

1674. JOHANNES CAMPHUIS.

In dit jaar 6 schepen aangekomen.

1675. MARTINUS CAEZAR.

In dit jaar 4 schepen aangekomen.

1676. JOHANNES CAMPHUIS.

In dit jaar 4 schepen aangekomen.

1677. DIRK DE HAAS.

In dit jaar 4 schepen aangekomen.

1678. ALBERT BREVINK.

In dit jaar 4 schepen aangekomen.

1679. DIRK DE HAAS.

In dit jaar 4 schepen aangekomen.

1680. ALBERT BREVINK.

Jje-tsoena, kinderloos zijnde en overleden, wordt opgevolgd door zijnen jongeren broeder, *Tsoena-Josi*, destijds landsheer (vorst) van *Kitski*.

In dit jaar 4 schepen aangekomen.

1681. IZAAK VAN SCHNINN.

In dit jaar 4 schepen aangekomen.

1682. HENDRIK CANSIUS.

Een brief van den directeur-generaal van den handel van *N. I.*, in de Chinesche taal geschreven, waarin men zich beklagt over den drukkenden toestand des handels, wordt door het opperhoofd aan den Nagasakischen gouverneur aangeboden.

In dit jaar 4 schepen aangekomen.

1683. ANDRIES CLEIJER.

In dit jaar 3 schepen aangekomen.

1684. CONSTANTIJN RANST DE JONGE.

Herstel der vrijheid in den handel der Nederlanders met *Japan*.

In dit jaar 4 schepen aangekomen.

1685. HENDRIK VAN BUYTENHEIM.

Negen en dertig Japanners worden wegens smokkelhandel ter dood veroordeeld, en de *drie* daarin betrokken Nederlanders, waaronder het in dit jaar uitgekomen opperhoofd, *Johannes Besselman*, op levensstraffe uit het rijk gebannen. — De handel wordt op nieuw beperkt.

In dit jaar 4 schepen aangekomen.

1686. ANDRIES CLEIJER.

In dit jaar 4 schepen aangekomen.

1687. CONSTANTIJN RANST DE JONGE.

In dit jaar 3 schepen aangekomen.

1688. HENDRIK VAN BUIJTENHEIM.

In dit jaar 3 schepen aangekomen.

1689. CORNELIS VAN OUTHOORN.

Eene bepaling van *Jedo* houdt den last, dat voortaan de
aangevoerd wordende handels-artikelen zullen moeten
bestaan voor het $\frac{1}{3}$ gedeelte uit zijde en de andere
 $\frac{2}{3}$ deelen uit stuk- en pondgoederen. — De kambang-
handel ingesteld. — Ook de zoogenaamde *ligting*
dagteekent van dezen tijd.

In dit jaar 4 schepen aangekomen.

1690. BALTASAR SWEERS.

In dit jaar 2 schepen aangekomen.

1691. HENDRIK VAN BUIJTENHEIM.

Op last van den sjoogoen *Tsoena-Josi*, die steeds een
warne beoefenaar en voorstander van kunsten en
wetenschappen was, wordt er te *Jedo* eene Hoogeschool
gesticht. — Reizen van den beroemden *Kämpfer*
naar en door *Japan*.

In dit jaar 3 schepen aangekomen.

1692. CORNELIS VAN OUTHOORN.

In dit jaar 4 schepen aangekomen.

1693. HENDRIK VAN BUIJTENHEIM.

In dit jaar 5 schepen aangekomen.

1694. GERRIT DE HEERE.

In dit jaar 4 schepen aangekomen.

1695. HENDRIK DIJKMAN.

In dit jaar 4 schepen aangekomen.

1696. CORNELIS VAN OUTHOORN.

Een nieuwe kobang (gouden muntspecie) van de tweede
soort wordt den Hollanders in betaling opgedrongen.

In dit jaar 4 schepen aangekomen.

1697. HENDRIK DIJKMAN.

In dit jaar 6 schepen aangekomen.

1698. PIETER DE VOS.

In dit jaar 7 schepen aangekomen; 1 schip
verongelukt.

1699. HENDRIK DIJKMAN.

In dit jaar 5 schepen aangekomen.

1700. PIETER DE VOS.

In dit jaar 5 schepen aangekomen.

1701. HENDRIK DIJKMAN.

In dit jaar 4 schepen aangekomen.

1702. ABRAHAM DOUGLAS.

In dit jaar 4 schepen aangekomen.

1703. FERDINAND DE GROOT.

In dit jaar 4 schepen aangekomen.

1704. GIDEON SANT.

In dit jaar 4 schepen aangekomen.

1705. FERDINAND DE GROOT.

In dit jaar 4 schepen aangekomen.

1706. HERMANUS MENSING.

In dit jaar 5 schepen aangekomen.

1707. FERDINAND DE GROOT.

In dit jaar 4 schepen aangekomen.

1708. HERMANUS MENSING.

In dit jaar 3 schepen aangekomen; 1 schip verongelukt.

1709. CASPER VAN MANSDALE.

Tsoena-Josi, nog steeds kinderloos zijnde, wil iemand tot zoon aannemen, en laat daartoe, met voorbijgang van eenige prinszen uit den bloede, het oog vallen op den zoon van eenen zijner gunstelingen. — Voordat hij daartoe overgaat, (welke stap gewisselijk ernstige en heillooze gevolgen voor het geheele rijk zou gehad hebben), wordt hij door zijne vrouw om het leven gebragt, die zich daarna zelve van het leven berooft. De naam dezer vrouw staat eervol vermeld in de Japansche geschiedenis; zij was de redster van haar vaderland. — *Jje-Noboe*, zoon van des Sjoogoens oudsten broeder, volgt zijnen oom in de regering op.

In dit jaar 4 schepen aangekomen.

1710. HERMANUS MENSING.

Een kobang van de derde soort in omloop gebragt. — De uitvoer van koper vermindert tot 25000 pikols.

In dit jaar 4 schepen aangekomen.

1711. NICOLAAS JOAN VAN HOORN.

In dit jaar 4 schepen aangekomen.

1712. CORNELIS LARDIJN.

In dit jaar 4 schepen aangekomen.

1713. NICOLAAS JOHAN VAN HOORN.

In dit jaar 3 schepen aangekomen.

1714. CORNELIS LARDIJN.

De uitvoer van koper beperkt tot 15000 pikols.

In dit jaar 3 schepen aangekomen; 1 schip verongelukt.

1715. NICOLAAS JOHAN VAN HOORN.

In dit jaar 3 schepen aangekomen.

1716. GIDEON BOUDAAN.

Door het overlijden van *Jje-Noboe* en zijnen minderjarigen zoon, staat de troon eenigen tijd ledig. — Uit de drie landsheeren uit het geslacht van *Gongen*, die van *Kidjo*, *Mito* en *Owari*, wordt de eerste, *Josimoene* genaamd, tot sjoogoen gekozen.

In dit jaar 2 schepen aangekomen.

1717. JOHAN AOUWER.

In dit jaar 2 schepen aangekomen.

1718. CHRISTIAAN VAN VRIJBERGE.

In dit jaar 2 schepen aangekomen.

1719—1720. JOHAN AOUWER.

In 1719 3 schepen verongelukt, en in 1720 2 schepen aangekomen.

1721. ROELOFF DIODATE.

De uitvoer van staafkoper krimpt in tot 10000 pikols.

In dit jaar 3 schepen aangekomen.

1722—1723. HENDRIK DURVEN.

Gedurende dit tijdvak 3 schepen aangekomen; 1
schip verongelukt.

1724—1725. JOHANNES THEDENS.

Gedurende dit tijdvak 3 schepen aangekomen; 1
schip verongelukt.

1726. JOHAN DE HARTOG.

In dit jaar 2 schepen aangekomen.

1727. PIETER BOEKSTEIJN.

In dit jaar 2 schepen aangekomen.

1728. ABRAHAM MINNENDONK.

In de vergadering der bewindhebbers wordt ernstig
het vraagstuk overwogen: *Of het niet van belang
zoude wezen, den Japanschen handel geheel en al op
te geven en de Factorij te Decima op te breken.*
In dit jaar 2 schepen aangekomen.

1729. PIETER BOEKSTEIJN.

In dit jaar 2 schepen aangekomen.

1730. ABRAHAM MINNENDONK.

De oude, onvervalschte kobang komt weder voor den dag,
maar tegen eene veel hoogere waarde. — Men begint den
Nederlanders handelsartikelen op te dringen, waaronder
de *balein* vooral moet geteld worden.
In dit jaar 2 schepen aangekomen.

1731—1732. PIETER BOEKSTEIJN.

Gedurende dit tijdvak 3 schepen aangekomen; 1
schip verongelukt.

1733. HENDRIK VAN DER BEL.

In dit jaar 2 schepen aangekomen.

1734. ROGIER DE LAVER.

De Nederlanders moeten zich laten welgevalen, tegen
betaling aan te nemen 700,000 ponden balein.
In dit jaar 2 schepen aangekomen.

1735. DAVID DRINKMAN.

In dit jaar 1 schip aangekomen.

1736. BERNARDUS COOPA GROEN.

In dit jaar 2 schepen aangekomen.

1737. JAN VAN DER CUIJSSE.

De *prijsmaking* of *levering op contract* ingesteld. (Deze
prijsmaking, die door de geldkamer te *Nagasaki*
geschiedt, duurt nog heden voort.)
In dit jaar 2 schepen aangekomen.

1738—1739. GERARDUS BERNARDUS VISSER.

Gedurende dit tijdvak 4 schepen aangekomen.

1740. THOMAS VAN RHEE.

In dit jaar 2 schepen aangekomen.

1741. JAKOB VAN DER WAIJEN.

In dit jaar 2 schepen aangekomen.

1742. THOMAS VAN RHEE.

In dit jaar 2 schepen aangekomen.

1743. JAKOB VAN DER WAIJEN.

Aan het opperhoofd wordt bekend gemaakt, dat voortaan
slechts één handelsschip ten handel zal worden toe-
gelaten.

In dit jaar 2 schepen aangekomen.

1744. DAVID BROUWER.

In dit jaar 2 schepen aangekomen.

1745. JAKOB VAN DER WAIJEN.

Door doeltreffende maatregelen, door den Gouverneur-Generaal van *N. I.*, Baron *van Imhoff*, genomen, wordt, onder het bestuur van de opperhoofden *Brouwer*, *van der Waijen* en *de Win*, de uitvoer van koper meer voldoende, en tevens worden voortdurend twee schepen ten handel toegelaten.

In dit jaar 3 schepen aangekomen.

1746. JAN LOUIS DE WIN.

In dit jaar 3 schepen aangekomen.

1747. JACOB BALDE.

In dit jaar 3 schepen aangekomen.

1748. JAN LOUIS DE WIN.

In dit jaar 2 schepen aangekomen.

1749. JACOB BALDE.

In dit jaar 3 schepen aangekomen.

1750. HENDRIK VAN HOMOED.

In dit jaar 3 schepen aangekomen.

1751. ABRAHAM VAN SUCHTELEN.

Jjesige volgt zijnen vader *Jjenoboe* in het bewind op. — Door zijn losbandig levensgedrag maakt hij zich gehaat bij zijne onderdanen.

In dit jaar 3 schepen aangekomen.

1752. HENDRIK VAN HOMOED.

In dit jaar 2 schepen aangekomen.

1753. DAVID BOELEN.

In dit jaar 2 schepen aangekomen.

1754. HENDRIK VAN HOMOED.

In dit jaar 2 schepen aangekomen.

1755. DAVID BOELEN.

In dit jaar 2 schepen aangekomen.

1756. HERBERT VERMEULEN.

In dit jaar 2 schepen aangekomen.

1757. DAVID BOELEN.

In dit jaar 2 schepen aangekomen.

1758—1759. HERBERT VERMEULEN.

Gedurende dit tijdvak zijn er 4 schepen aangekomen, waarvan 1 verongelukt.

1760. JOHANNES REIJNOUTS.

In dit jaar 2 schepen aangekomen.

1761. MARTEN HUIJSHOORN.

In dit jaar 2 schepen aangekomen.

1762. JOHANNES REIJNOUTS.

Jjesige wordt opgevolgd door zijnen zoon *Jje-faroo*.
In dit jaar 2 schepen aangekomen.

1763. FREDERIK WILLEM WINKE.

Van de Maatschappij wordt gevorderd, dat zij aan den meerderjarigen kroonprins geschenken zal aanbieden; zulks wordt door het opperhoofd geweigerd, hetgeen ten gevolge heeft, dat de koper-uitvoer met 8000 pikols wordt verminderd.

In dit jaar 2 schepen aangekomen.

1764. JAN CRANS.

In dit jaar 2 schepen aangekomen.

1765. FREDERIK WILLEM WINKE.

In dit jaar 1 schip aangekomen.

1766. JAN CRANS.

Eene zamenzwering, met *Jamagata Dajini* aan het hoofd,
tegen het vorstelijke huis gesmeed, ontdekt.

In dit jaar 2 schepen aangekomen.

1767. HERMAN CHRISTIAAN KASTENS.

In dit jaar 1 schip aangekomen.

1768—1769. JAN CRANS.

1768. De koper-uitvoer wordt, bij keizerlijk bevelschrift,
met 9000 pikols vermeerderd.

1769. De aanvoer van zilver naar *Japan* begonnen.

Gedurende dit tijdvak 3 schepen aangekomen; 1
schip verongelukt.

1770. OLPHERT ELIAS.

In dit jaar 1 schip aangekomen, hetwelk is ver-
ongelukt.

1771. DANIEL ARMENAUT.

In dit jaar 2 schepen aangekomen.

1772. AREND WILLEM FEIJTH.

Het ontdekken van nieuwen sluikhandel heeft ten gevolge,
dat geen Nederlander *Decima* mag verlaten, zonder
aan een streng onderzoek te zijn blootgesteld. Dit
duurt nog voort ten huidigen dage; het opperhoofd
behoeft zich echter aan dusdanig onderzoek niet te
onderwerpen.

In dit jaar 2 schepen aangekomen.

1773. DANIEL ARMENAUT.

In dit jaar 2 schepen aangekomen.

1774. AREND WILLEM FEIJTH.

In dit jaar 2 schepen aangekomen.

1775. DANIEL ARMENAUT.

De prijsmaking door de geldkamer wordt geregeld naar
de qualiteit der aangevoerd wordende goederen.

In dit jaar 1 schip aangekomen, hetwelk is ver-
ongelukt.

1776. AREND WILLEM FEIJTH.

In dit jaar 2 schepen aangekomen.

1777. HENDRIK GODFRIED DUURKOOP.

In dit jaar 2 schepen aangekomen.

1778—1779. AREND WILLEM FEIJTH.

Gedurende dit tijdvak 4 schepen aangekomen.

1780. MR. IZAAK TITZING.

In dit jaar 2 schepen aangekomen.

1781. AREND WILLEM FEIJTH.

In dit jaar 1 schip aangekomen.

1782—1784. MR. IZAAK TITZING.

1782. Ten gevolge van den oorlog met *Groot-Brittannië*,
verschijnt er dit jaar geen handelschip op *Japan*,
hetwelk tot vele onaangenaamheden aldaar aanleiding
geeft. — De gouverneur van *Nagasaki*, van knevelarij
en slechte behandeling omtrent de Nederlanders be-
schuldigd zijnde, vervalt in ongenade, wordt uit zijne
betrekking ontheven en vervangen door *Koese Tangono*
Kami, een' der verlichtste mannen van *Japan*. — Het
opperhoofd *Titzing* houdt briefwisseling met den
nieuwen gouverneur, waarin hem een leerling-tolk

behulpzaam is, die echter, nadat men zulks ontdekt had, naar men wil, later (1787) door vergif is omgebracht.

1784. *Titzing* slaagt er in, om op de meeste goederen eene prijsverheffing, voor den tijd van vijftien jaren, te bewerken.

Gedurende dit tijdvak 2 schepen aangekomen; 1 schip verongelukt.

1785. HENDRIK CASPER ROMBERG.

In dit jaar 1 schip aangekomen.

1786. JOHAN FREDERIK BARON VAN RHEEDE TOT DE PARKELER.

In dit jaar 2 schepen aangekomen.

1787. HENDRIK CASPER ROMBERG.

In dit jaar 2 schepen aangekomen.

1788—1789. JOHAN FREDERIK BARON VAN RHEEDE TOT DE PARKELER.

De Nagasakische geschenken afgeschaft.

Gedurende dit tijdvak 4 schepen aangekomen.

1790. HENDRIK CASPER ROMBERG.

De kopertaks beperkt tot 5800 pikols. — De hofreis wordt om de vier jaren bepaald.

In dit jaar 1 schip aangekomen.

1791—1792. PETRUS THEODORUS CHASSÉ.

In het jaar 1791 is er 1 schip verongelukt, zijnde er in het jaar 1792 1 aangekomen.

1793—1798. MR. GIJSBERT HEMMIJ.

1798. Zware brand op *Decima* in den nacht van den 21sten op den 22sten April, waardoor de voornaamste gebouwen vernield worden. — Het opperhoofd *Hemmij* op de terugreize naar *Jedo* overleden, naar men wil, aan de gevolgen van eigen toegediend vergif, omdat

er eene geheime verstandhouding tusschen hem en den landsheer van *Sa-tsoema* bij het hof was ontdekt.

Gedurende dit tijdvak 5 schepen aangekomen.

1799. LEOPOLD WILLEM RAS (*pakhuismeester*).

In dit jaar 1 schip aangekomen.

1800—1803. WILLEM WARDENAAR.

1800. *Wardenaar* slaagt er in dat, bij zijne onderhandelingen met den Gouverneur van *Nagasaki*, de prijsverhoogingen, aan *Titzing* toegestaan, op nieuw voor tien jaren verleend worden.

1803. *Steward* stelt pogingen in het werk, om voor de Engelschen den handel weder te openen met *Japan*, welke hem echter mislukken.

Gedurende dit tijdvak 5 schepen aangekomen.

1804—1817. HENDRIK DOEFF, JUNIOR.

1804. De Russen pogen den handel met *Japan* te openen; tot dat einde ankert het Russische schip *Nadeshda* den 8sten October onder den *Papenberg*, voor *Nagasaki*, aan boord hebbende den Russischen gezant *von Resanoff* en gevolg. — Die poging mislukt echter.

1808. Een Engelsch oorlogs-fregat *Phaëton*, onder kapitein *Pellow*, ankert, met vijandige oogmerken omtrent de Hollanders, den 4den October onder den *Papenberg*, hetgeen te *Nagasaki* groote opschudding te weeg brengt en ernstige gevolgen na zich sleept. (1)

(1) De Gouverneur van *Nagasaki* had zich den 7 October, door het buiksnijsden, op de Japansche wijze het leven benomen, «veelligt te vreden, van de eer zijner natie gered te hebben, doch wanhopende aan zijne verantwoording wegens de toelating van een vreemd vijandelijk schip, zonder hetzelve vernield en verbrand te hebben, overeenkomstig de stellige bevelen des keizers.» *G. F. Meylan, Geschiedk. Overz. van den handel der Europezen op Japan*, blz. 48. (Te vinden in het 14^e deel der *Verhandelingen van het Bataviaasch Genootschap van Kunsten en Wetenschappen*, gedrukt te Batavia ter Lands-Drukkerij 1833.)

1812. *Nagasaki* wordt door eenen hevigen brand geteisterd.

1813. Twee schepen komen van *Batavia* te *Nagasaki*, aan boord hebbende het voormalig opperhoofd *Wardenaar*, thans raad van Indië, alsmede het nieuw opperhoofd *Cassa*, om namens het toenmalig Engelsch gouvernement het bestuur op *Decima* over te nemen. Het opperhoofd *Doeff* blijft zijn' eed getrouw: de commissarissen van het Engelsche gouvernement keeren onverrigter zake wederom naar *Batavia*, en de *Hollandsche vlag* blijft, trots vreemde overheersching, op *Japan* wapperen.

1814. Eene tweede poging van *Raffles* slaagt niet beter.

1817. *H. Doeff* verlaat *Japan*, wordt Ridder der Orde van den Nederlandschen Leeuw, en door het Japansch bestuur, ten blijke van tevredenheid, beschonken met vijftig schuitjes zilver.

Gedurende dit tijdvak 12 schepen aangekomen; in het jaar 1809 1 schip verongelukt.

1818—1823. JAN COCK BLOMHOFF (Ridder der Orde van den Nederlandschen Leeuw).

1818. Het opperhoofd bewerkstelligt aan het hof eene vermeerdering van den kopertaks, ten bedrage van 4000 pikols, en eene buitengewone toegift van f 8000, alsmede de vernieuwing van den aparten handel voor den tijd van vijf jaren.

1820. De handel wordt door de pogingen van het opperhoofd *Blomhoff* aanmerkelijk bevoordeeld.

Gedurende dit tijdvak 12 schepen aangekomen.

1824—1826. JOAN WILLEM DE STURLER.

1826. Ter gelegenheid van de hofreize wordt door het

opperhoofd *de Sturler* te *Jedo* eene memorie ingediend ter bekoming van meerdere en andere handelsvoordeelen dan tot dusverre hebben bestaan, hetgeen echter ten gevolge heeft, dat zulks het opperhoofd ten kwade wordt geduid door het Japansche hof, omdat dit stuk niet door tusschenkomst van het tolken-collegie aan den gouverneur van *Nagasaki* was aangeboden.

Gedurende dit tijdvak 6 schepen aangekomen.

1827—1830. GERMAIN FELIX MEIJLAN.

Gedurende dit tijdvak 7 schepen aangekomen.

1831—1834. JAN WILLEM FREDERIK VAN CITTERS.

Gedurende dit tijdvak 6 schepen aangekomen.

1835—1838. JOHANNES ERDEWIN NIEMANN.

1837. De Amerikanen doen nogmaals eene poging, om, door uitlevering van eenige Japansche schipbreukelingen, den handel te verkrijgen. Tot dat einde wordt het schip *Morrison* te *Macao* naar *Japan* uitgerust, aan boord van welk schip zich de beide zendelingen *Gutzlaff* en *Parker* bevinden; — ook deze poging gelukt niet.

Gedurende dit tijdvak 4 schepen aangekomen.

1839—1842. EDOUARD GRANDISSON.

Gedurende dit tijdvak 4 schepen aangekomen.

1843—1845. PIETER ALBERT BIK.

1844. In dit jaar is te *Nagasaki* ter reede gekomen het Nederlandsch oorlogs-fregat *Palembang*, gecommandeerd door den kapitein-ter-zee *H. H. T. Koops*, belast met de vereerende overbrenging van eenen brief en geschenken van Z. M. den koning der Nederlanden, *Willem II*, aan Z. M. den keizer van *Japan*.

1845. Een antwoord ontvangen van het keizerlijke hof te *Jedo* op bovenstaanden brief, benevens twaalf kisten contra-geschenken.

Gedurende dit tijdvak 3 schepen aangekomen.

1846. JOSEPH HENRIJ LEVYSSOHN.

1846. Een Fransch eskader, onder bevel van den schout-bij-nacht *Cécille*, ankert onder den *Papenberg* in het gezigt van *Nagasaki* (28 Julij).

De Amerikanen doen pogingen te *Oeraga* ter bekoming van den handel; hun wordt echter te kennen gegeven, dat *Japan* alleen handel drijft met *Nederland* en *China* en zulks te *Nagasaki*.

Een Deensch oorlogs-fregat, *De Galathea*, ankert in de baai van *Jedo*; het binnenzeilen wordt verboden.

1847. Zeven Amerikaansche schipbreukelingen worden van *Matsmai* te *Nagasaki* opgebragt en later naar *Batavia* gezonden.

Gedurende de jaren 1846 en 1847 twee schepen aangekomen.

BATAVIA, 1849.

B. BRIEF VAN DEN KEIZER VAN JAPAN AAN PRINS MAURITS. (1)

Ik keizer en koning van *Japan* wensche den koning van *Holland*, die mij uit zoo verre landen doet bezoeken, mijne groete!

Verblijde mij zeer in het schrijven ende aanbieden tot mijwaarts ende wenshende dat onze landen naader waren opdat

(1) Uit het Histor. Verh. der O. I. C., I^e Dl., blz. 474—476, en *E. Luzac*, *Hollands Rijkdom*, I^e Dl. blz. 147.

wij onze begonnen vriendschap mogten onderhouden ende vermeerderen door Uwe Majesteits presentie die ik mij verbeel innerlijk te zien; nademaal ik Uwe Majesteit onbekend ben ende uwe genegenheid tot mijwaarts strekt door uwe liberaliteit, mij vereerende met giften die mij onnodig waren, dog die om uwe naams wille ontvangen ende in grooter waarde en estime houde, te meerder wijl de Hollandsche Natie Uwe Majesteits onderzaaten met hare schepen in mijn land ('t welk gering ende klein is), zoeken te handelen ende met mijne onderzaaten te trafficqueeren ende negotieeren, dan wenschte zij omtrent mijne residentie gearriveert en gehavent waren om hare personen in alle gevallen behulpelijk te zijn, 't welk nu om de gelegenheid des lands niet en kan geschieden, dan zal daarom niet nalaaten gelijk alreede geschied is, goede zorgen voor haar te dragen, ende aan alle Gouverneurs ende mijne onderzaaten te bevelen dat aan dezelve in wat plaatsen ende havens, of eenige kwartieren van mijn land, daar zij komen, alle faveur ende vriendschap geschieden zoo aan haare perzoonen, schepen ende koopmanschappen, waar voor Uwe Majesteit ofte zijne onderzaaten ter uwer contrarie niet en hebt te vreezen, want zij zoo vrij mogen komen of zij in Uwe Majesteits land ofte havens zelfs kwamen, opdat de vereeniging tusschen uwe ende mijne onderzaaten van mijnent weegen niet vermindert, maar geaccresseert ende vermeerderd worden.

Ik ben ten deele beschaamt wegens Uwe Majesteit, wiens naam en renomé door zijne mannelijke daden door de geheele warelt vermaart is, Uwe Majesteits onderzaaten van zoo verre landen in zoo onbekwamen land als dit is, mij doet bezoeken ende zijne vriendschap presentereen, 't welk niet en meriteere, dierhalve in consideratie nemende, 't zelve door geneegenheid te mijwaarts moet geschieden, zoo hebbe niet kunnen nalaaten; Uwe Majesteits onderdanen vriendelijk te ontvangen ende haar verzoek te consenteeren, waartoe deze tot eene affirmatie zal dienen dat zij in alle plaatsen, landen ende eilanden onder mijn gebied geleegeen mogen handelen en trafficqueeren en huizen bouwen, tot haaren handel ende koopmanschap nut ende dienstig, alwaar zij onverhindert mogen wonen en handelen naar hun believen, zoo nu als in toekomende tijden zonder dat haar iemand

binderlijk zal mogen wezen, ende zal ze beschermen en voorstaan als mijn eigen onderzaten, belovende de perzoonen die ik verstaan heb, alhier gelaaten zullen werden nu ende altijd gerecommandeert te houden en in alles in haar faveur zal zijn, daaruit Uwe Majesteit zal vinden, wij als vrienden en gebuuren zijn. De verdere redenen met Uwe Majesteits dienaren gehad die hier te lange zouden vallen te verhaalen, hen mij daaraan refereerende.

(De schrijver van het Historisch Verhaal der O. I. C. merkt aan, dat de Staten den titel van *koning der Hollanders* lieten gebruiken, om den Indianen een grootsch denkbeeld van ons volk en hoofd te geven; en om den verkeerden dunk of kleinachting te voorkomen, die Oostersche volken gemeenlijk aan hoofdelooze regeringen hechten. Onze tegenwoordige regeringsvorm is hun dus van zelve meer begrijpelijk.)

C. SCHETS VAN JAPAN'S STAATSRIGTING ENZ.

(Uit den *Annuaire* van de *Revue des Deux Mondes*.)

Er is, wijder heen dan *China*, in de gewesten van het Oosten, een eiland-gebied gelegen, welks instellingen niet minder eigenaardig zijn, namelijk *Japan*. Het wantrouwen jegens de vreemden, dat een der trekken van het Chinesche karakter uitmaakt, wordt nog veel krachtiger bij de volken van *Japan* aangetroffen, die tot nu toe veel gelukkiger dan *China* wederstand hebben geboden aan de pogingen der Europeesche Staten om hunne grenzen te overschrijden. Beide volken geven voor, dat zij uit twee zeer afgescheidene menschenstammen gesproten zijn. De Japanners verkeerden in twijfel omtrent den tijd, wanneer zij zich het eerst op den grond dien zij bewonen en waar zij zich beschouwen als *autochthonen* (dat is geboren uit den eigenen grond) hebben neêrgezet.

De volken van *Japan* verschillen ook van de Chinezen in staats-inrigting en burgerlijke maatschappij. Het zou niet minder moeilijk zijn te bewijzen dat de oppermagt in *Japan* van alleen-

heerschenden aard is, dan aan te toonen dat de vrijheid hier niets geldt in de betrekking der burgers onderling en tot den Staat. Men heeft het te regt gezegd, er is daar eene tiranny zonder tiran. Intusschen heeft *Japan* twee opperhoofden, en wel twee keizers; de een zweemt veel naar een opperpriester; de ander, dezen altoos ondergeschikt, heeft veel van een dictator voor burgerlijke en krijgssaken. De eerste draagt den titel van *mikado*, hij is te gelijk opvolger en vertegenwoordiger der goden, en in die hoedanigheid meester van het gebied; zijne voorname bezigheid, inderdaad eene zeer eentoonige, is om uit zijn rustig heiligdom de hulde en de aanbidding der volken te ontvangen; hij is erfelijk en woont te *Miaco*. De tegenwoordige mikado heet *Koe-syo*. De tweede bestuurder is meer den gewonen landzaat nabij, zonder evenwel met de natie in regtstreeksche aanraking te zijn. Hij wordt met den titel van *sjoogoen* of *koebo* bestempeld en zijne woonplaats is te *Jedo*; hij heet *Sa-foe*. De tijdelijke magt van den *sjoogoen* is door opvolgende aanmatigingen op het geestelijke gezag van den *mikado* verkregen. Deze tweede keizer, even als de eerste, erfelijk, bestuurt het land niet regtstreeks. Bijna even als de mikado onder al het huldebetoon gedrukt, heeft hij aan eenen zoogenaamden Rijksraad de zorg opgedragen om het Rijk te besturen.

Die raad is uit een bepaald getal leden zamengesteld; omtrent dat getal zijn de reizigers het niet eens; het schijnt 13 te zijn, waarvan 5 raadslieden der eerste klasse, uit de vorsten, en 8 der tweede klasse, uit den adel gekozen. (1)

De Staatsdienaren, en voornamelijk die van buitenlandsche zaken en politie, die het gewigtigste deel van 's lands bestuur tot zijne taak heeft, schijnen geen deel van dezen Raad uit te maken; de Rijksraad wordt door een raadsman der eerste klasse voorgezeten, die den titel voert van bewindvoerder des rijks; die voorzitter bestuurt werkelijk *Japan*. Al de zaken van den Staat moeten in dien Raad behandeld worden, en zijne besluiten worden slechts door de bekrachtiging van den *sjoogoen* voor wettig verklaard. Gewoonlijk sluit hij zijn oogen, als ten blyke dat hij in

(1) Zie *le Japon et l'Indo-Chine* door den heer *Jancigny*, die vele en opmerkelijke bijzonderheden over de staatsinrigtingen geeft.

vol vertrouwen goedkeurt; indien hij echter oordeelt zijne bekrachtiging te moeten weigeren, wordt het dus verworpen besluit van den Raad aan de uitspraak onderworpen van drie prinszen van den bloede, de naaste verwanten van den sjoogoen, en waaronder zijn erfgenaam behoort, als deze tot meerderjarigheid gekomen is. De beslissing dezer scheidsregters is alvermogen; als zij den sjoogoen in het ongelijk stellen, is het eenige wat hem overblijft, ten behoeve van zijn wettigen erfgenaam afstand te doen; indien daarentegen het oordeel der scheidsregters gunstig is voor den sjoogoen, moeten al de raadslieden die het besluit van den Rijksraad ondersteund hadden, naar 's lands wijze, zich de buik opensnijden en alzoo zich zelve dooden.

Hoewel er op de wereld weinige regeerders zijn die zoovele eerbewijzen ontvangen als de mikado en de sjoogoen, schijnt hun toestand toch luttel verlokken te hebben; zij zijn naar waarheid de slaven van die eerbetooningen, welke al hun tijd, geheel hun leven door, wegnemen en niet zelden ziet men hen, al die hulde moê, ten behoeve van hunne zonen, de magt neêrleggen.

Overigens is dit stelsel van afstand in *Japan* algemeen; men vindt er menigvuldige voorbeelden van bij de leenvorsten die het land beheeren. De regeling der burgermaatschappij is met der daad die van het leenwezen; de vorsten zijn de heeren van den grond; zij worden in twee klassen verdeeld; de eerste is onderworpen aan den mikado en de tweede aan den sjoogoen; beiden zijn meesters op hunnen grond; zij hebben leenmannen, onderhouden krijgsvenden en heffen belastingen naar evenredigheid der uitgestrektheid van hun grondgebied. Hunne betrekking is erfelijk gelijk die van den mikado, den sjoogoen en den voorzitter van den Rijksraad.

De geschillen, waartoe dergelijke staatsregeling zou kunnen aanleiding geven, worden voorkomen door eene instelling, die nergens zulk eene groote ontwikkeling heeft en nergens ook zoo eigendunkelijk en van bedorven aard is dan in *Japan*, de politie; zij dringt tot in de minste bijzonderheden des levens door, en spaart niemand, op geenen trap der staatkundige hiërarchie. Van den mikado af tot den minsten staatsambtenaar toe bestaat er eene aaneenschakeling van kuiperijen, die zich in alle rigtingen

der maatschappij doet kennen; elke magt is alzoo steeds verwittigd van het gedrag van al de anderen, en van geenerlei zijde zijn dan ook ligtelijk zamenzweringen te vreezen.

De Japansche maatschappij is in acht klassen verdeeld; eerst die der vorsten, die der edelen, priesters en krijgslieden; deze vier genieten alleen het vereerend voorregt van twee sabels te mogen dragen. De vijfde klasse bestaat uit de geletterden, uit de burgerklasse; de zesde begrijpt de kooplieden en handelaren in 't groot. De kleinhandelaren, werk- en ambachtslieden maken de zevende klasse uit; de landlieden en daglooners de achtste. Daarenboven bestaan er *paria's*, die algemeen veracht worden en genoodzaakt zijn buiten de maatschappij der overige inwoners te leven; het zijn deze lieden, die zich aan den handel en de bereiding der pelterijen overgeven. Die ongunstige dunk spruit voort uit het denkbeeld van onzuiverheid dat in het Bhoedisme aan allen, die dood ras aanraken, gehecht wordt.

De reizigers zijn het oneens over het vermogen en de inkomsten van den Japanschen Staat. Sommigen schatten zijne bevolking op vijftien millioen, anderen voeren die wel tot veertig millioen op. Het cijfer der geldmiddelen en dat des legers is ook niet juist bekend. Zeker is het nogtans dat *Japan* groote stoffelijke hulpbronnen biziert, waarvan een verstandig bewind vruchten zou kunnen trekken. Ongetwijfeld zou *Japan* buiten staat zijn om tegen de geregelde magt van Europeeërs iets afdoende te vermogen, als het in de bedoeling van eenigen grooten Staat opkwam de bolwerken te vernielen, welke de aanknooping van handelsbetrekkingen met dat land verhinderen. Nogtans is het, naar hetgeen men van de gehechtheid der Japanners aan hunnen pligt weet, te denken, dat zij een mannelijker en langduriger tegenstand tegen eenen aanval van buiten zouden bieden, dan de Chinezen gedaan hebben.

Sedert de Jezuiten en de overige Christenen, na de schrikbarende moordenarijen in 1637, van dit gebied verdreven zijn, is er maar één Europeesch volk, met de Chinezen, tot den handel in *Japan* toegelaten: te weten het Nederlandsche. Krachtens een verlof in 1641, aan de Nederlanders verleend, is hun eene haven voor den handel, van Java af, toegestaan, te weten *Nagasaki*; de Nederlandsche handel is tot die eenige haven beperkt, en nog

bepaalt zich die maar tot twee schepen jaarlijks. (1) Geen ander Nederlander kan anders dan als koopman hier aan wal komen. Ieder, die de gestelde voorwaarde niet vervult, zou onverbiddelijk worden weggezonden. De vreemde schepen, die herstelling noodig hebben, kunnen voor *Nagasaki* ankeren, als zij vooraf hunne wapenen aan de Japansche overheden overgeven. Het schijnt nogtans dat die voorwaarde niet streng is voorgeschreven, althans dat men er zich gemakkelijk aan onttrekken kan.

In 1844 kwam de Nederlandsche regering, partij trekkende van den indruk dien de gebeurtenissen welke in *China* hadden plaats gegrepen, in *Japan* moesten te weeg brengen, — op het denkbeeld eene soort van minnelijke tusschenkomst te beproeven, ten einde de Japansche regering te bewegen zijn handelstelsel ten voordeele des Europeschen handels te wijzigen. Koning Willem II schreef aan den sjoogoen, en verzocht dezen uit eigen beweging eenige andere haven voor de Europeanen te openen, ten einde alle ontwerpen te voorkomen, die ooit mogten opgevat worden, om inwilligingen aan het land te ontrukken, zoo als dat in *China* geschied was. (2)

„Indien gij langer weigert,” schreef de koning der *Nederlanden*, „onder de handeldrijvende volken op te treden in dien rang, welke u daarin toekomt, zal men u in uwe verschansingen bestoken, en gij zult vernederd worden, zoo als met het „Chinesche rijk geschied is. Bespaar u ter gelegener tijde die „schande door groothartige maatregelen, waardoor gij u de hoog- „schatting en de vriendschap der Europesche mogendheden zult „verwerven.”

Het antwoord van den sjoogoen liet zich twee jaren lang wachten. Toen gaf hij te verstaan: „dat hij met alle opmerkzaamheid de „gebeurtenissen had gadegeslagen, welke eene volslagen veran- „dering in de Staats-inrigting en den handel van der Chinezen Rijk „hadden veroorzaakt. Juist de gebeurtenissen, waarop de koning „der *Nederlanden* den raad steunde, dien hij aan den sjoogoen gaf, „leverden dezen het duidelijkste bewijs op, dat geen Rijk duur- „zame rust kan smaken dan onder voorwaarde, dat het alle

(1) Maar één. L.

(2) De juistheid van den inhoud van dit schrijven des Konings en het daarop gegeven antwoord laat ik in het midden. L.

„vreemdelingen uitsluit. Indien de Chinezen de Engelschen nooit „toegestaan hadden, dat ze zich op zoo groote schaal te *Canton* „mogten vestigen, dan zouden de geschillen, die den oorlog „hadden veroorzaakt, nooit zijn opgekomen, of wel de Engelschen „zouden zich zoo zwak hebben bevonden, dat zij in den ongelijken „strijd, het onderspit zouden hebben moeten delven. — Van het „oogenblik af, dat men op dat punt toegeeft, voegde de sjoogoen „er bij, is men op alle andere punten eerder trefbaar. Zoo rede- „neerde, (ging hij voort), mijn betovergrootvader, toen hij u de „toestemming verleende om met *Japan* te handelen, en, zonder „de blijken van opregte vriendschap die gij zoo dikwerf aan ons „land gegeven hebt, ware het zeker, dat ge, even als alle andere „Westersehe volken, zoudt zijn uitgesloten geworden. Thans, „nu gij in 't bezit van dit voorregt zijt, is het mijn verlangen, „dat ge het blijft behouden; maar ik zal mij wel wachten dit tot „eenig ander volk, welk ook, uit te strekken; want het is veel „gemakkelijker een dijk in goeden staat te onderhouden, dan de „vergrooting van de breuken te verhinderen, als die eens daarin „zijn geslagen. Ik heb mijne dienaren dienvolgens de noodige „bevelen gegeven; de ondervinding zal u toonen, dat onze staat- „kunde wijzer is, dan die van het Rijk van *China*.”

Deze brief van den sjoogoen is zoo geslepen als waardig, doch daaruit blijkt wel degelijk een vast besloten wil om tot het uiterste toe alle aanraking met de Europesche beschaving te vermijden.

Dat besluit treft de Japanners zelve in eene zaak van menschlievenden aard. Verscheidene vreemde schepen hadden Japansche schipbreukelingen gered, en nu geloofde men dat, als erkentelijkheid daarvoor, wanneer zij die schipbreukelingen naar Japansche havens terugbragten, zij aldaar ook zouden mogen vertoeven. Een besluit van 1843, door de Nederlandsche legatie aan andere Europesche Regeringen medegedeeld, houdt in, dat de schipbreukelingen van de Japansche natie niet dan aan boord van Nederlandsche of Chinesche schepen mogen teruggebracht worden; ingeval zij aan boord van bodems van andere natiën wierden teruggebracht, zouden zij niet ontvangen worden.

Veel vroeger dan dit besluit genomen werd, onder *Katharina II* had een Russisch schip aldus schipbreukelingen naar *Japan* teruggebracht; die dienst was met heuschheid bejegend. *Rusland*,

dat door *Kamschatka* nabij deze gewesten is gelegen, geloofde eerder dan andere Europesche mogendheden aanspraak op toelating in *Japan* te kunnen maken. Een Russisch gezantschap was te dien einde in 1804 naar *Nagasaki* afgevaardigd; maar dit gezantschap, ofschoon door de Nederlanders aanbevolen, mislukte ten eenemale. De gezant *von Resanoff* had gemeend over die verijdeling van zijn pogen wraak te moeten oefenen en de Russen bemagtigden nu eenige *Koerilen-eilanden*, ten noorden van *Japan* gelegen. Vier jaren later namen de Japanners maatregelen van wedervergelding door den kapitein en de officieren van een Russisch fregat gevangen te houden, welk oorlogsvaartuig gelast was geweest het noorden van *Japan* op te nemen. De Russische regering was verplicht officieel de ontscheping van manschappen op de *Koerilen* te desavoueren; alleen op de strenge voorwaarde van die vernederende ontkentenis wilden de Japanners de gevangenen ontslaan, met verklaring daarbij, dat alle pogingen, die mogten aangewend worden, om tusschen *Rusland* en *Japan* handelsbetrekkingen aan te knoopen, onmisbaar en ten allen tijde schipbreuk zouden lijden.

Engeland bevindt zich, ten opzichte van *Japan*, in geen betere gesteldheid geplaatst dan *Rusland*. Niets toont het beter, dan hetgeen in 1813 op *Nagasaki* plaats had, toen een Engelsch eskader, *Frankrijk* en *Holland* vervolgende, van *Java* en zijne onderhoorigheden had bezit genomen. Daaruit volgde van zelve, meende men, dat de Nederlandsche factorij te *Nagasaki* ook regtens aan *Engeland* kwam. Maar de Japanners weigerden volstandig het nieuwe opperhoofd te ontvangen, dat de Engelsche overheden voor de zending naar *Nagasaki* bestemd hadden. En 't Nederlandsch opperhoofd wist, door den bijstand dien hij van de Japansche overheden kreeg, zoo veel invloed te behouden, dat hij den Engelschen 't hoofd kon bieden en deze geweerd bleven. 't Geweld door den Brit *China* aangedaan, en het gevaar waarmee deze in vervolg van tijd het stelsel van uitsluiting in *Japan* kan bedreigen, zijn niet van eenen aard om de Japanners in het voordeel van den Britschen handel te stemmen.

De Vereenigde Staten van *Noord-Amerika* hebben, hunnerzijds, het terrein dikwerf opgenomen, en nog laatstelijk, in 1846, vertoonde de commodore *Biddle* zich, in de hoop van handels-

inwilligingen te erlangen, onvoorzigtiglijk, niet voor *Nagasaki*, maar voor *Jedo*, de zetelplaats des sjoogoens, met oogmerk om spoediger regtstreeks met den keizer in onderhandeling te kunnen treden. Nauwelijks was hij in die haven ten anker gekomen, of een Japansch officier kwam bij hem aan boord. De Amerikaansche scheepsvogd verklaarde dat hij als vriend gekomen was om zich te overtuigen of *Japan*, gelijk *China*, ook genegen was zijne havens voor den handel met het buitenland open te stellen; en, zoo ja, om door een' verdrag de voorwaarden te bepalen, waarop de Amerikaansche schepen met *Japan* zouden kunnen handel drijven. Hij gaf dien voorslag bij geschrifte aan den officier over, die beloofde dat hij dien aan den sjoogoen zou overbrengen. De Japanners weigerden bepaaldelijk dat de equipage aan land mogt gaan. De Japansche overheden deden voorts opmerken, dat de vreemde schepen, die de havens van *Japan* naderden, gehouden zijn al hunne wapenen aan wal te zenden. Na acht dagen wachters, ontving de commodore een antwoord van den sjoogoen, in deze bewoordingen vervat: „Volgens de Japansche wetten, mogen de Japanners niet dan „met de Hollanders en Chinezen handel drijven. Het zal niet „toegestaan worden dat de Amerikanen met *Japan* een verdrag „sluiten of handel met het keizerrijk drijven, omdat dit aan „geene andere natie toegestaan wordt. Wat den vreemden handel „aangaat, deze wordt te *Nagasaki* geregeld, en geenszins in „deze baai; dienvolgens moet gij zoo spoedig mogelijk vertrekken „en niet meer in *Japan* wederkomen.”

Terzelfder tijd (9 Julij 1846) verscheen de Fransche vlootvoogd *Cécille* met verscheiden oorlogschepen in de wateren van *Nagasaki*. Terstond bij zijne aankomst in de haven, gingen Japansche officieren aan boord bij den admiraal, om hem, in naam der wetten van hun land en voor hun lijfsbehoud, te smeeken, dat hij toch geene poging zou doen om aan land te komen. De admiraal *Cécille* had geen ander oogmerk, dan den Japanners de vlag en de oorlogsmagt der Franschen te vertoonen; verre was het van zijne bedoeling eene onderhandeling aan te knoopen, of der schroomvalligheid geweld aan te doen. Hij verwierf de eenige goede uitkomst die hij verlangd had, namelijk, de nieuwsgierigheid der Japanners te prikkelen die hem met

bezoeken en vragen overstelpten, en waarvan er eenigen, door hem ter tafel genoodigd, volgaarne die gunst aannamen.

Sedert is nog eene Amerikaansche oorlogskorvet in de wateren van *Japan* verschenen, om ingezetenen van de Ver. Staten op te eischen die door schipbreuk aldaar op de kusten waren geslagen. Ofschoon de Japanners die hebben uitgeleverd, verzekert men, dat thans eene expeditie naar *Jedo* bestemd is, om met geweld door te breken en den sjoogoen te noodzaken met de magtige republiek der Ver. Staten in handels-gemeenschap te treden. Als men den omvang van die uitrusting niet overdrijft, zal zij moeten uitmaken, hoeveel kracht *Japan* in de schaal kan leggen om zijn staatkundig stelsel te handhaven.

Eene daadzaak springt, in alle reisverhalen, in het oog, naast die stijfhoofdigheid der Japanners om afgesloten te blijven, te weten, de heuschheid en de vriendschappelijke voorkomendheid, waarmee zij de vreemdelingen bejegenen, die hunne kusten bezoeken, in weerwil dat ze hen op eenen afstand houden. De Japanners zijn blijkbaar, ondanks de onvolmaaktheid hunner wetten, een beschaafd volk, en hun geest heeft reeds zekere ontwikkeling gekregen. Zij zijn sedert verscheidene eeuwen met de drukkunst bekend, hoezeer ze dan toch geene beweegbare letters bezigen. Zij hebben eene letterkunde; de wetenschappen zijn hun niet vreemd. De Europesche beschaving, welke hun vroeger in de gedaante van het propagandisme der Jezuiten is verschenen en die zij met alle kracht afkeeren, wekt toch allezins hunne nieuwsgierigheid op. Zij laten geene gelegenheid te loor gaan om narigten in te winnen over de landen van *Europa*, over hunne gesteldheid, hunne wetten, de inrigting hunner legers en zeemagt. De herinnering aan de gevaren, waarmee in der tijd het Christendom hunne wetten bedreigd heeft, en eene verwonderlijke verkleefdheid aan hunne aloude overleveringen zijn eigenlijk de redenen die ze van alle gemeenschap met de Westelijke volken afkeerig maken, wier meerderheid zij toch niet miskennen.

II.

MERKWAARDIGHEDEN MEER BIJZONDER TIJDENS HET VERBLIJF
VAN J. H. LEVISSOHN, ALS OPPERHOOFD DER FACTORIJ
VAN DEN NEDERLANDSCHEN HANDEL OP JAPAN.

1846—1847.

In Julij 1846 ankerde een Fransch eskader, onder bevel van den schout-bij-nacht *Cécille*, in het gezigt van *Nagasaki*. Hij leverde een brief in aan den gouverneur aldaar, dien ik hieronder vertaald mededeel; welke brief mij, in der tijd, door den gouverneur ongeopend ter vertaling werd ter hand gesteld, en aan welk verzoek onmiddellijk door mij werd voldaan. Ik mogt deswege de goedkeuring der Indische regering erlangen, blijkens besluit van den 24 Februarij 1847.

Over de komst van den schout-bij-nacht *Cécille*, en ook nopens de verschijning van Amerikaansche oorlogschepen voor *Jedo*, meen ik de volgende stukken hier te moeten inlasschen, die tevens nader in het licht plaatsen de poging, door Z. M. koning *Willem II* gedaan, om de handelsbetrekkingen met *Japan* voor alle natiën open te doen stellen; — hetgeen het beste antwoord is op zoo menige beschuldiging over de zoogenaamde zelfzucht van *Nederland* door vreemde schrijvers ingebracht.

De twee Fransche korvetten *Sabine* en *Victorieuse* hadden (in het begin van 1846) de reede van *Macao* verlaten en koers naar *Japan* gezet, alwaar de schout-bij-nacht *Cécille*, aan boord van de *Cléopâtre*, zich met hen zou vereenigen, ten einde, zoo hij zich uitdrukte, «een opening in *Japan* te maken.» Wij vertrouwen (merkte het dagblad *la Presse*, n°. 3703, aan) dat de heer *Cécille* hierin niet zal handelen dan overeenkomstig de voor-